

Народний депутат України Артур ПАЛАТНИЙ: «Не фінансувати дитячий спорт і думати про олімпійські медалі – це нонсенс»

Як розв'язати системні проблеми, що стримують розвиток фізкультури та спорту в Україні, в інтерв'ю «Вічу» розповів Голова Комітету Верховної Ради з питань сім'ї, молодіжної політики, спорту та туризму Артур Палатний. Член фракції УДАР, давній товариш братів Кличків, він і сьогодні читає лекції з теорії та методики фізвиховання в Переяслав-Хмельницькому державному педагогічному університеті ім. Григорія Сковороди. Народний депутат бачить першочерговою реформою галузі створення законодавчих стимулів для меценатства у спорті й планує внести на розгляд парламенту відповідний законопроект уже восени.

54

– На парламентських слуханнях про реформу охорони здоров'я лунала показова цифра: з усіх коштів, розпорядником яких є профільне міністерство, власне на пацієнта виділяється лише три відсотки від загального бюджету. Практично всі гроші йдуть у фонд оплати праці та на комунальні платежі. А яка структура видатків у сфері фізкультури і спорту?

– На жаль, ситуація аналогічна. На фінансування сфери фізичної культури і спорту в Законі України «Про Державний бюджет України на 2013 рік» передбачено 973 мільйони гривень (0,23 відсотка держбюджету). З цієї суми 89,5 відсотка – поточні видатки – зарплата, електроенергія тощо. На розвиток виділяється 10,5 відсотка від усього фінансування. Водночас олімпійського 2012 року грошове забезпечення було дещо кращим – у державному кошторисі на цю сферу передбачили 1,14 мільярда гривень, із яких на її розвиток – 13 відсотків.

Маємо перевернути піраміду фінансування, бо всіх хвилюють олімпійські медалі, а фундаментом найвищих спортивних досягнень – дитячий і юнацький спорт – отримує мізерні суми з місцевих бюджетів. Хочу навести ще дві цифри, що є свідченням ставлення нашої держави до підростаючого покоління – 94 відсотки видатків іде на заробітну плату тренерів та комунальні послуги, 4,4 відсотка – на навчально-тренувальний процес, 1,6 відсотка – на придбання спортивного інвентарю.

Уже давно треба ставити прижиттєво пам'ятники за самовіддану пра-

Свято для дітей на «Арені Львів»

цю тренерам, які працюють на 1,5–2 ставки за 1400–1800 гривень. Їм доводиться регулярно оббивати пороги чиновницьких кабінетів та просити профінансувати ту чи іншу поїздку спортсмена на змагання або постійно шукати допомогу меценатів.

На рівні федерацій з коштами на спорт дещо легше з однієї причини – до змагань найвищого рівня президент федерації може залучити великого спонсора, запросити телебачення. Виходить взаємна вигода: спонсор отримує промоцію, а телеглядачі – яскравий продукт. У регіонах і маленьких містах зовсім інший рівень меценатів, а відтак й інші можливості та показники спортсменів.

Важливий аспект – реформування управлінської моделі сфери спор-

ту. Перша проблема – вже кілька місяців не затверджено положення про нове-старе Міністерство молоді та спорту. Його реорганізація в Державну службу і «поглинання» Міністерством освіти і науки відбулися досить швидко, а процес виокремлення в самостійне відомство триває вкрай повільно. За моєю інформацією, профільні навчальні заклади – Національний університет фізичного виховання і спорту України та інші – досі перебувають у підпорядкуванні Міністерства освіти і науки.

Якщо копнути глибше, то системна проблема полягає в розпорошеності бюджетних ресурсів, адже над питаннями спорту, оздоровлення дітей, фізвиховання та інших дотичних сфер у нас працює ціла низка органів влади –

це щонайменше неефективно й призводить до дублювання функцій.

– Як ви ставитесь до тези, що треба кардинально змінити пріоритети й замість дорогих інфраструктурних проєктів Євро-2012, Євробаскету тощо інвестувати в масовий спорт – ДЮСШ, спортивні секції в школах?

– Це непросте питання. З одного боку, такого роду чемпіонати працюють на популяризацію України, її позитивний імідж. З другого, будьмо відвертими, – коли бюджет країни не в змозі інвестувати в дитячий та юнацький спорт, про які заходи такого високого рівня, як Євробаскет-2015, ми говоримо? Звідки візьмемо кошти й як це «вдарить» по бюджету на інші види спорту?

Так, на Євробаскет з державного кошторису витратять порівняно невелику суму, адже більшу частину коштів нададуть потужні групи інвесторів. Хоча ці інфраструктурні об'єкти й залишаться в їхній власності, за великим рахунком, для бізнесмена такі капіталовкладення – не дуже привабливий проєкт, тому що його окупність – близько 40 років. Це в найкращому разі, бо, скажімо, утримання но-

– За якими показниками, на вашу думку, має визначатися ефективність державної політики в цій сфері?

– Думаю, головний індикатор – це збільшення кількості громадян, які займаються фізкультурою і спортом. Це передбачає і наявність доступних спортивних залів, і мотивацію для кваліфікованих тренерів працювати за спеціальністю. Також це інформаційно-роз'яснювальна кампанія, мета якої довести, що бути здоровим означає займатися спортом, правильно харчуватися й зміцнювати імунітет, а не отримувати звільнення від уроку фізкультури й «сидіти» на пігулках.

– Як ви поясните такий парадокс: високопосадовці декларують правильні речі про «формування попиту на здоровий спосіб життя», анонсують програми розвитку, а конкретних результатів часто не видно?

– Про яку популяризацію спорту можемо говорити, якщо в загальнодержавній соціальній програмі розвитку фізичної культури і спорту на 2013–2017 роки, яку Верховна Рада ухвалюватиме в цілому

Який вихід із ситуації бачить наш комітет? Одним із реальних кроків у цьому напрямі є створення законодавчих умов для того, щоб прибутковий бізнес перераховував частину податків саме на розвиток фізичної культури та спорту – будівництво стадіонів, спортивних майданчиків, реконструкцію спортзалів. Нині ми готуємо відповідний законопроєкт і, сподіваюся, до кінця року він буде ухвалений. Якщо зможемо його реалізувати, фінансове забезпечення спорту значно поліпшиться.

– Схожа ідея пролунала в посланні Президента України до Верховної Ради – прийняти закон про меценатство у спорті, який має стимулювати інвесторів вкладати кошти в розвиток спорту.

– Думаю, в нас немає іншого виходу. Які саме державні преференції запровадити власникам приватних спортивних закладів? Це запитання насамперед до Міністерства доходів і зборів, адже очевидно, що без податкових пільг не обійтись. Вважаю, що підприємства, які підтримують ДЮСШ, оздоровчі програми, повинні мати пільгову ставку оподаткування. Яким буде її розмір, визначимося в процесі обговорення.

– Останнім часом набули розголосу чимало конфліктів українських спортсменів і президентів спортивних федерацій, наприклад, у федераціях легкої атлетики, гімнастики. У приватних розмовах про зловживання керівництва говорять і представники інших федерацій. Поширений випадок – гроші на підготовку, поїздки на змагання начебто виділяють, але до спортсмена вони не доходять. Чи контролює комітет цю ситуацію?

– Звісно, роботу федерацій ми аналізуємо. Якщо бачимо незадовільні показники того чи іншого тренера, рекомендуємо керівнику федерації звернути на це увагу. Звільняти нікого не можемо, бо федерація – це виборний орган.

– Насамкінець, що вас найбільше вразило за час роботи в комітеті?

– Наприклад, на засіданні комітету розглядали проєкт закону про внесення змін до Сімейного кодексу України (щодо невідворотності обов'язку утримувати дитину особами, які позбавлені батьківських прав) народного депутата Олега Зарубінського. Тільки уявіть: за його інформацією, в Україні 96 тисяч сиріт, із яких 75 тисяч мають батьків. Живих батьків! Це створює негативне враження. А позитивом стало те, що наш комітет працює поза політикою, і ми ніколи на біле не кажемо чорне, бо хтось у владі чи опозиції. Також приємно здивувало, що всі наші ініціативи підтримують у сесійній залі більш як 300 голосів.

Розмову вів Олексій ЛУЦЬКИЙ.
Фото надано прес-службою народного депутата.

Відвідання Президентом України Міжнародного дитячого центру «Артек». 8 травня 2013 р.

вої футбольної арени Львова щороку обходиться бюджету міста в 20 мільйонів гривень. Хочеться вірити, що побудовані в майбутньому спортивні об'єкти не простоюватимуть, не ляжуть тягарем на плечі жителів міст, де відбуватиметься чемпіонат.

– Чи потрібен всеукраїнський реєстр об'єктів спорту?

– У принципі цей реєстр уже створено, але інформація в ньому застаріла. Наприклад, до нього занесено тільки об'єкти державної форми власності, а побудовані за кошти меценатів чи цілковито приватні – ні. За допомогою реєстру Міністерство молоді і спорту розробляє та реалізовує державну політику з розвитку спортивної інфраструктури на конкретній території та контролює її виконання.

восени, спочатку взагалі не було передбачено ні обсягів, ні строків фінансування! Кажу про це відверто, бо тема хвилює всіх народних депутатів, незважаючи на їхню партійну належність.

Звичайно, над конкретним наповненням цієї програми ми попрацюємо протягом літа на етапі підготовки до другого читання. За попередніми розрахунками, на її реалізацію потрібно близько 15,8 мільярда гривень, із яких на поточний рік – 1 мільярд, на 2014-й – вже 4,4 мільярда гривень. Чи отримасмо цю суму – впевненості насправді немає. Але якби ми повернули проєкт уряду, вийшло б так, що, не маючи навіть формального проєкту, профільне міністерство могло взагалі не отримати коштів.